

FOTÓ: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Egykori kitelepítettek és családtagjaik az ágfalvi templomban 2016. április 16-án

A SÓPRONI MÚZEUM FOTÓÁRÁBÓL

Békévé oldó emlékezés

Fabiny Tamás püspök
Északi Evangélikus Egyházkerület

„Megvan az ideje a születésnek, és megvan az ideje a meghalásnak. Megvan az ideje az ültetésnek, és megvan az ideje az ültetvény kitépésének. [...] Megvan az ideje a sírásnak, és megvan az ideje a nevetésnek. Megvan az ideje a gyásznak, és megvan az ideje a táncnak. Megvan az ideje a kövek szétszórásának, és megvan az ideje a kövek összerakásának.” (Préd 3,2,4–5)

Az elmúlt napokban vendégként a nyugati határszélén szolgáltam, ahol a németek kitelepítésének hetvenedik évfordulójáról emlékeztünk meg. Ágfalván és Sopronbánfalván elemi erővel éltem át a fenti bibliai igék igazát. A győztes hatalmak követelésére a magyar kormány az ország elhagyására kényszerítette az akkor legnagyobb hazai nemzeti kisebbség igen jelentős részét. Ezzel a kollektív büntetés elvét alkalmaz-

Mit élhettek át azok az emberek, akiknek itt kellett hagyniuk házat és hazát, földet, állatot? A szőlőültetvényeket. A virágba borult cseresznyefákat – és halottaikat a temetőben.

ták. A családoknak csak egy-két nap, sőt olykor csak néhány óra állt rendelkezésére, hogy kapkodva néhány holmit összecsomagoljanak, mert a rossz emlékű vagonok már ott álltak a vasútállomáson. Az evangélikus egyház különösen nagy veszteséget élt át, hiszen a németek jelentős része a mi egyházunk tagja volt.

Amikor az önkormányzat és az egyház közös rendezvényén emlékkövet helyeztünk el a vasútállomás melletti téren, akkor Szilágyi Domokos erdélyi költő versét idéztem: „Sínek hasítanak sívítva országok vérző húsába mint fába a fűrés / vonító vonatok vonszolják vérző testemet / vérző testünket / országok vérző testén át / nyolc ló vagy negyvennyolc ember vagy százötven deportált” (Rekviem)

Mit élhettek át azok az emberek, akiknek itt kellett hagyniuk házat és hazát, földet, állatot? A szőlőültetvényeket. A virágba borult cseresznyefákat – és halottaikat a temetőben. Földönfutóvá tett, megaláztott emberek végtelen sora tartott az ágfalvi állomás felé. Az egyik marhavagon oldalára valaki krétával ezt írta: „Bölcsőben ringattál, batyuval kidobtál.”

Dr. Puszta László evangélikus lelkész azon kevesek közé tartozott, akik vigasztaló szeretettel álltak a kitelepítendőkhöz. Előbb fáradhatatlanul írta a kérvényeket, hogy minél többen mentességet kapjanak. Majd a vasútállomáson sorra járta a marhavagonokat, és könnyes szemmel egyenként

búcsúzott el az emberektől. Áldásként a 37. zsoltár 5. versét mondta nekik: „Hagyjad az Úrra a te útadat, és bízzál benne, majd ő teljesíti.” (Károli-ford.) Amint a vagonok elhagyták az állomást, többen a magyar himnuszt énekelték. Szóltak a harangok: siratták a kitelepítetteket.

Az elmúlt hétvégén több száz egykori kitelepített és leszármazott látogatott haza Ágfalvára és Sopronbánfalvára. Megrendítő találkozásoknak lehettünk részesei.

Ágfalván elmondott igehirdetésem alapjául tudatosan választottam azt az igét, amellyel hetven évvel ezelőtt Puszta László áldotta meg a távozókat. Mert a történelemben – a népek és az egyes ember életében – annyi minden változhat, ám Isten igéje ugyanaz. Élő és ható. Ahogy egykor a megrettent szívű emberek számára vigasztaló balzsam volt ez a zsoltárszöveg, úgy az ige ma is segíthet a tájékozódásban. Ma is vigasztalhat.

Több jelenlévő még emlékezhet gyerekkorából a megaláztatásra. Vagy leírt történetek és filmek is segítenek a kor megismerésében. Ebben a helyzetben valóban bátorító volt ez a mondat: Hagyd az Úrra a te utadat!

A kegyeletes emlékezés előbb a múltra irányította a figyelmünket. Láthattuk, mi történik akkor, ha az ember letér Isten útjáról. Az ige ugyanakkor a jelenben is megszólít minket, éljünk Európa bármely országában. Olyan korban és olyan világban élünk, amikor megint csak sok menekült keres új hazát. Jönnek vonaton, autóbusszal, hajóval vagy gyalog. Sokaknak el kell hagyni hazájukat, hiszen ma is vannak pusztító háborúk, üldözések, bosszúállás. Sokan ugyanolyan rémülten és aggódva tekintenek vissza a maguk mögött hagyott hazára, mint hetven évvel ezelőtt a kitelepített németek.

A másikat – akit sokan ellenségként festenek le – nem könnyű szeretni és támogatni. Így volt ez hetven éve is. Éppen ezért kell felmutatni azok példáját, akik irgalmat gyakoroltak. Ahogy Ágfalván Puszta Lászlóra, úgy Sopronbánfalván id. Foltin Brunó lelkészre emlékeztünk, aki éppen száz éve született. Évtizedeken keresztül szolgált hűséggel a nyugati határszélén, de a németek kitelepítése idején Baranyában volt lelkész. Jóllehet korábban sok gyanakvást és igazságtalanságot kellett elszenvednie a Hitlerrel rokonszenvező volksbundista németektől, a kitelepítés idején ő is az irgalmasságra adott példát. Magyarbólyban istentiszteletet tartott a bevagonírozottaknak, majd kerékpárján a templomhoz sietett, hogy meghúzza a harangot, amikor a vonat kigördül az állomásról.

Emlékező istentiszteleteinken átéltük József Attila versének igazát: „A harcot, amelyet őseink vívtak, / békévé oldja az emlékezés...” ●